

навиН

АТМАН

Београд, 2009
ДЕРЕТА

Ноћас се родила.

„Спасење.“

Недоношче, крхко, слабо а опет тако... У измаглици привида који је смењивао недокучиву празнину неверице, изненадност чистоте удостојила ме је милошћу што се попут дијамантског метка зарила у само средиште свести, и одмах потом...

„Губила.“

Страх.

Свеукупна потреба целости да је спасем, да оживи. „И сам кроз њу.“

Пољубио сам је, на трен. Овлашно додирнуо уснама.

„Можда.“

Попут дављеника, сваким делићем сопствености покушавао сам да се ослоним о ту пенасту сламку спасоносног додира.

У изгубљени живот што се у очају бесмисла вртео

Корак „онај који осећам“, а вечно тражим погледом у оним назирућим даљинама бескраја.

А онда одједном.

„Видим!“

Затворених очију слике из саме унутрашњости допиру до мене; „видим“... како корачају ону лакоћу корака насталог из оне непојмљиве тежине да се направи тај, први, искорак. Неодрживост мировања нарасла у својој несагледивости покидала је гвоздене ланце и бетонске блокове у којем ми је био, тако дуго, заробљен баш „овај“ корак...

Видим их како корачају, осећам их.

Неминовност... која полако корача своје изворишту, враћа му се?!

кругом немоћи, ободом оне зјапеће рупе ништавила (сапутницом „постмодерног“ полу-[живог-мртвог] присуства у времену), ушла је на крилима ноћи.

„Можда из милосрђа?“

Бледа Луна бдила је нада мнош.

Да бих је сагледао у целисти, да бих живео чисто-ту наговештаја, потребне су ми нове очи, срце и перо.

Ноћ се полако одливала.

Вера и невера су се смењивале о присутности потребног за спасење и потврду сопствене постојаности.

А онда Аурора, седмо сазвежђе у етапама ноћи и опет...

Страх.

Свитање и јутро су ме неминовно водили у „дан“, а дању ја не постојим, нема ме. И у дану што се незадрживо јавља изнова ће ме убити и

Неке ствари (и створи) просто су непроменљивост, аксиоми, баш такве какве су и нико и ништа их не може изменити!...

„Знам где иду.“

Рационалност и будућност то не могу схватити и описати.

Тешко ми је да им се придружим у кораку, али сам с њима, неодвојив од њих!, везан за сам очни живац, нераскидивим погледом из оне тачке где ми брада пресеца линију хоризонта (верујем да је из ове тачке Пикасо гледао свој кубизам), испупчење земље, искомског брда, библијског брега, митске планине или једноставно уздигнућа.

Доживљај топлоте и необјашњиве магнетне привлачности везује ме с тим брегом.

заувек затрти оно гнездо где се ноћас залегла и угрудила.

Она је изван оквира теорије и критике, отпадник, ван закона, унапред осуђена, и дан ће је погубити. Аналогија Бога још много пре првог списка прве књиге *Тора*, па до *Оквири и ойомена!*

А све је почело у оној тачки недогледа где су се дотакли смрт и живот, снови и надања.

Претходни „дан“ је бомбама убио комшију Бодријара и још неке који су становали спрат ниже.

Мало „р“ огромне рупе од кратера бомбе било је веће од великог „Р“, а на крају су се улила у неизмерно велико „Л“ (лудило). Теорија „имагинарног“ постала је имагинарна. Више није постојала никаква мрежа, бомбе су покидале електричну, водоводну,

Доле у самом подножју, у усеку, кућа-колиба од поцрнелог дрвета.

Ови неминовници ходочашћа... „полако улазе“, без буке, без шкрипе врата, ципела, без писке дашчаног пода, без и најмањег звука, тихо и нечујно клизним ходом по тананом ваздушном јастуку, саме жеље...

Једино чујем и „чује се“ она заглушујућа бука воље што запљускује сва друга одвраћања.

Улазим у колибу... с њима, ишчупаним погледом полулебдеће главе јединог сведока овог похода у сумрак.

Дочекујућа атмосфера у којој су одговори на прво и последње питање!... у

путну и на крају су разориле и ону телевизијску. Бомбардована је зграда националне телевизије, разбили су ми иманентну површину, екран. А оно унутра – дубина, дубина искреног бола. Убили су ми пријатеља и друга, заједно смо ишли у школу, играли фудбал, пре пар дана уз чашу пива препричавали догодовштине, а сада га нема. Боли ме његова урођена скромност, повученост и његова благонаклона срдачност.

Зар његову смрт и бол да дочарам привидом, а ја уке док је експлозив измешан бетоном и арматуром кидао удове, месо, ломио кости – имагинацијом?

Зар да будем толика гузица да ово дупе собног азиланта у сиромашној, гладној, малој земљи коју је напала највећа и нај-

којој сам потхранио сва осећања и доживљаје који могу стати у ову трепераву игру сенке и полусветла.

Титраји пламена догореле свеће последњим напором боре се с ноћним ветром.

Присуство ветра ушуњалог кроз многобројне пукотине у брвнима потврђује несигурно треперење, једва одражавајућег пламена свеће, а онда... све више почиње да се осећа и присуство неке невидљиве силе која нагони светлосни плес у свој ритам полако али равномерно убрзаваних пулсирања.

Жарка пламена пукотина усечена у таму собе треперавим језицима искрења разливала се оном линијом разграничења обостраног.

моћнија империја од када је света и века и сопствени умрежени ум са том истом империјом не сјединим са самим собом. „Сјединити ум и дупе“, то је оно што треба учинити, уцелинити се! А онда, можда...

Елипсом златиборског детињства до лапидарности и никада више изван себе. Годинама у трагичној изолованости загладан у вечито далек свет живео сам у нади да ће ме препознати, да ћу им однети мој рад на поклон, који ће осванути у њиховим богатим изложима, а сам да ћу... преживети.

„Преживети.“

Али уместо позива они су дошли непозвани са својим поклонима.

На комаду гелера (од бомбе) заривеног у зид моје библиотеке пише да је израђена '68. Тада сам рођен.

Присутна свепрожимајућа недефинисаност силе одражена и у неправилности сенке на лицу првог...

„Првог?!“

Висок, стасит, врло јак, оштрих црта лица, које наглашавају доминантне јагодичне кости. Снажна вилица и грлена јабучица, као да су исклесане у камену.

„Познат ми је... у њега имам поверења?!“ Лице му не видим, али „он је, он је тај“. Посматрам га док се померао ишчекиваном уласку другог.

Нижи, широких јаких рамена, носио је неку помодну црну одећу. Округло савршено мирно лице и полуседа коса, из које иштрчале длаке изгледају као да су се уболе у овај

И не само то, родила су се њихова (и наша) деца цвећа. Та младеж што је симболизовала сједињење неба и земље певала је против бомби рата и лудила.

Година рађања, година наде у нов живот у нови свет. Али зло је увек живо, витално и изгледа неодвојиви део живота. Они су победили, угазили су децу цвећа, а када нису нашли кривце у психолошко-пропагандној делатности супротстављеног табора, учили су их на зидовима сопствених универзитета.

Одвајкада су власници зидова одлучивали чије ће слике да висе и шта да представљају у циљу очувања сопствене моћи дорасле боговима. Зидови су још једном потврдили своју историјску вишенаменост.

Аутор као највећу реликвију управо чува делић времена заробљен у облику

мрак или полумрак. Замишљен, без напора у размишљању, обухватајући све њих... Мисли му сежу у оне несагледиве дубине искомских праскозорја, очи му сведоче о величини гиганског ума, бистре јасне, свепрожимајуће.

Обојица се померају, уступајући место трећем посетиоцу овог бдења, започетог у сумрак.

„Одлучност“, сопствени корак му је дао име, улази...

А трећи је видео у мраку, спуштајући прво пете, закорачио је у колибу. Померили су му се, дочекујући га немом добродошлицом. Мени је поглед донео изненађење, на тренутак заустављајући ум и очи на цртама лица, жене... Делић времена у коме је светлосном брзином прошло

фотографије која бележи празан клин. Траг рама претходне слике, када је (декретом, уредбом, наређењем, законом) скинута, јасно се истицао белином која је уоквирила празнину. Књижевни празан клин је добио најдубљи смисао, а делић времена „слободног – зида“, док га не покрије нова слика која ће омогућити наставак и експанзију цивилизације, постао је клица зачетка.

Ове искрице, надам се слободних мисли и идеја, оживеће у рукама из овог папира најлепшом светлошћу спознаје ако се не буде „добар поданик“.

„Ослобођени!“

Можда некада... давно... можда једном, учинило се да и сами поседујемо зид. Ухваћени у замку привидног задовољства поседовања окачили смо слику од које је само

све, од неверице до потврде и прихватања да је трећи гост бдења жена.

Лице сам јој виђао пуно пута, али искључиво у мозаику женских сусрета. Коса густа, таласаста, светлосмеђих праменова, у оним сталним пригушеним осцилацијама, живела је одувек у мени. И док јој је глава мировала прикованог погледа за разлог њеног доласка, ти праменови бескрајних спирала били су живи... Гибали су се оном енергијом инстинкта увек живе интуиције... Она је дефинисала полукруг око стола на коме је лежао одор упокојеног. Сада и сам видим...

Свећа више узглавља полако догорева... Улази четврти храмљући... Хроми стаје до жене... Ходочасници, камених лица,

рам био наш. Унели смо у свој дом, у породицу, екран. Окачили га о зид и опет гледали њихове слике.

У борби господара слика они отуд бомбама су разбили фабрику за производњу слика ових овде, у жељи да (макар и бомбама) без обзира на жртве наметну своје... слике, па ма и у крви.

У немилосрдном рату чију ће слику да визуелизује пресек електронских снопова (у вечитом кашњењу беле), смрт мог пријатеља не може да дочара никакав сликовни приказ, ма како страшан био.

Његова смрт је најопљивији део мог живота и постала је саставни део дана што се рађао. Јутарња звезда сјајножутим прекречила је последњу нијансу сећања на ноћ коју су само смрт и бол преживели.

укоченог погледа, у полукругу. Почињу све више да се примичу... Не размишљам да ли их још има. Моју пажњу заокупља онај који лежи – повод овог скупа.

Немам снаге да га погледам... Борим се... Великим напором, откидајући очи од сваког превоја, набора белог чаршава којим је прекривен. Успињао сам поглед од стопала, ногу, стомака, шака, руку, груди... тражећи ни од куда помоћ да му погледам у лице!

НАДИРУЋИ БОЛ

Посвећено мојој мајци

Освануо је... дан (или полудан), можда само прво сунчано јутро... јутро које ми је измамило поглед, тражећи ону клицу наде... Наде да се живот можда и може наставити?...

Сунчано јутро крајем маја те деведесет и девете, ето пробуди добро избомбардована надања да нешто ново и лепше може сменити меланхолично, ледено доба, изгубљену епоху, у којој се одиграо колапс политичких идеала, тужно време, скривано опсенама и све до овог најбруталнијег разоткривања!

„Видећемо...“

Чистота неба била је она неопходна противтежа искрвареној, рањеној души да на небу нису само распомањене гвоздене убице.

„Можда“ овај дан може и да преживи у своме сјајном наговештају.

„Ако га скријем дубоко у себи“, упијем да заувек остане ту унутра – „можда се аутор и дотакао груди“ – са свим својим сликама, мирисима, шумовима и титрајима.

Свако чуло је упијало тај дан, испуњавајући ме оном енергијом одавно ишчилелом а тако ми преко потребном.

Акцију спасавања „мога“ дана одлучио сам да изведем на бојном пољу, где ћу најбоље видети оног за чији се живот борим.

Те се тако спустих на Аду Циганлију, носећи под мишком приручник прве помоћи; збирку песама.

Дочекала ме је трава, зелена мекана мирисна... сва задихана у жељеном буђењу. И уздизању. Музике измешаних боја живота урасле у читаве арије радости, запљуснуле су ми чула.

Скренути с асфалта на њу, закорачити по зеленом тепиху добродошлице украшеном пролећним цвећем. И опет...

И опет...

„Закорачити.“

Из изгубљености у коју ме је одвео „историјски слом утопијске нужности“ до сопственог налажења, смерног клечања и миловања меканих власти траве.

Длановима нежно милујем свежу зелену подлогу сопственог битисања.

Теоретичари би рекли „симбола природне цикличности“; зелена деца сокова земље и топлоте неба.

Кроз главу ми пролазе кратки јапански стихови, које сирена о престанку ваздушне опасности кида на комадиће сопствене варијације:

- Убили су ми брата.
- Сутра ће убити и мене.
- Трава ће нићи и бити зелена.

„Стихови се сами пишу, некада у животу!“

Једва сам чекао да отворим корице и побегнем у неко друго време. Придружујући се сунцу и тек загрејаном шљунку, овом језеру, плажи и сликама песника под мишком. Можда ћу се окупати у језеру... „прво пливање ове године“. Годинама сам памтио датуме најранијих и најкаснијих улазака у Савско језеро, и по томе слагао (ређао) године.

Стечени рефлекс из момачких, млађих дана или навика, али сам осмотрио око себе да видим има ли нека сродна душа за друштво, па сам тек онда сео. Само седање је било чин поштовања, којим бих стекао право да га погледам... Језеро свих оних срећних година трудило се и ове ратне године да задржи своје достојанство, снагу и мир. Једино су једва приметни таласи ломили светло, правећи оне зраке што су се попут пољупца мајчиног спуштали на моје зенице. Извадио сам пешкире да упију топлоту, сео на један и отворио књигу. „Само да је поезија сестра овом дану.“ Књиге с полице библиотеке узимао сам вођен неким шестим чулом, не обазирјући се на наслове и имена аутора. А садржај је углавном био пријатно изненађење.

Овог пута нешто ме је ометало у читању, нисам се могао препустити сликама унутар корица.

Ауторова промена интонационе линије реченичног акцента, усклађена садржини стиха, личила ми је на артиљеријску подршку наступајућој пешадији. Вештим коришћењем звучне експресије, распоредом рима, бацих (одложих) књигу, тражећи долазак „плима“, тј. промене. Управо је то и било на видiku; високо, витко, грациозно тело ми се приближавало... Брзо сам вратио поглед међу странице, тражећи правилност и симетрију у коришћењу алитерација и асонанци, да би се нови посетилац плаже у ратном периоду охрабрио мојом привидном незаинтересованошћу и лоцирао што је могуће ближе „занесеном читаоцу“.

„Сада кад мислим на ‘њу’ толико бих волео да је поново видим, да је загрлим, загрлим, а највише бих волео да јој ишчупам онај бол, да га више никада не осети. Волим ту девојчицу, девојку и надам се... молим се свим боговима, а највише свом, да је жива.“

Сећам се када је стала... Тада сам је први пут могао јасно видети. Била је лепа, некако невино лепа, дечијих црта лица, занесеног и у исто време изгубљеног погледа загледаног у неке друге светове. Држала је полуотворена уста, што је појачавало утисак њене чулности и давало женском лицу израз збуњене беспомоћности спремне на

флерт с мушким спасиоцем. Могао сам очекивати да ће извадити душек и исконским покретом „а шта сада“ позвати сав мушки род, или бар оне код којих је биохемија била функционална, да јој помогну „с овим недокучивим чудом“, које је захтевало да га дувате.

У дугим крхким рукама није имала ништа, није но-сила ни женску торбу са свим оним „неопходностима“... Претпостављам да је шминка на првом месту, па до до-кумената. Покушавам да се сетим ауторске емисије чија је тема „садржај ташница“ гошћи. Експанзија оваквих емисија претила је да се наметне и у терминима школског образовног програма. „Боја и тип доњег веша гостију по-сле краћег приказа историјата православних манастира.“

Посматрао сам је... Девојка је савршено играла улогу недодирљиве, незаинтересоване, „далеко“ одсутне... Не верујем да је то због мога погледа „мали Радојица“, тек она је била од мене удаљена читавог старца са стари-цом и једног сумњивог лика, из кога је исијавала самоза-довољност или онанија.

Поштујем вољу на право избора, а највише на по-требу за самоћом, те сам се вратио „мом песнику“. Пое-зија ми се чинила пуно боља и то је уистину и била. Не знам колико сам времена читао док ми неки унутрашњи сат није јавио да је време да уђем у воду... а до воде чита-ва вечност, прави „ходочаснички друм“, под претпостав-ком да су и „они“ ишли боси. „Најоштрији је пролећни

шљунак“ – „мудра“ мисао ми прође кроз главу. Ако тучу по стопалима, или, у мом случају, самоповређујем табане, бол има најдужи пут, кроз цело тело. Закључак: Ако кажњавате дете по дупету, само пола га боли.

Пређох некако пут од Саутемптона, преко Винчестера до Кантерберија, али ме тек „крштење“ сјеба... Јебига, између Саве и Јордана сигурно има бар двадесет степени разлике, можда и вишеее!

Ко зна колико би трајало то улажење у воду да сперем већ ходом „окајане грехе“ и нешто „покорe“ да ми поглед не ухвати девојку и скрену мисли другим током.

Било је нешто врло необично, крајње ексцентрично код девојке – разбацана одећа, патике и она обнажених груди у белом доњем вешу стоји међу стварима, ни за тренутак не мењајући првобитан поглед. Немогуће је не запитати се шта је у њој да јој је моћ игнорисања спољашњег толико јака. Нисам ни осетио хладноћу воде која ми је досезала високо изнад струка. „Очигледно да праве мисли могу одагнати разне непријатности“, а човек много тога може издржати. Ђордано Бруно о овоме сигурно може много више да каже. У мом селу кажу „о издржљивости људској“ да је већа од коња или магарца. Од коња може, али о магарцима сам мало знао. Да ли је то био исти магарац у различитим приморским градовима у којима смо летовали и сликали се на његовим леђима, не знам! Али по сликама изгледа да јесте.